

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Vozilo na PSS
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	13.09.2019. godine, 05:20, aerodrom - JPAKL
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	<ul style="list-style-type: none"> - Vozilo - Vazduhoplov

Opis događaja:	<p>Prilikom najavljenog dolaska vazduhoplova na aerodrom, kontrolor učenik na poziciji ADI/TWR uz nadzor instruktora primjećuje prisustvo ptica na pisti, te iz toga razloga nalaže ornitološkoj službi aerodroma, izlazak na pistu i rastjerivanje ptica. Nakon javljanja pilota vazduhoplova na finalu za pistu, od vozila je zatraženo preko operativnog kanala 1 (motorola) da napusti pistu na rulnici, radi pravovremenog izdavanja odobrenja za slijetanje. Nakon što se vozač vozila nije javio i postupio kako je traženo, izvršena je provjera veze. Nakon toga ponovo je zatraženo, ovaj put napuštanje preko rulnice. Niti ovaj put nije bilo odgovora, te je vozilo nastavilo sa kretanjem pistom prema smjeru RWY. Nakon toga je pokušano paljenjem/gašenjem svjetala ruba upozoriti vozilo da napusti pistu, budući da je vazduhoplov već bio u kratkom finalu za stazu. Vozilo ni nakon paljenja/gašenja svjetala nije napustilo pistu. Također je pokušano sa kupole tornja ALDIS lampom, bljeskajućim crvenim svjetlom ukazati vozilu na žurno napuštanje piste. U ovim trenucima, uspostavljena je veza na kanalu 1 sa vozačem vozila, te je zatraženo da "ODMAH" napusti pistu. Vozilo umjesto da postupi kako je traženo (napuštanje piste na travu), nastavilo je kretanje prema RWY. U tom trenutku, budući se vozač vozila oglušio na instrukciju za napuštanjem piste, što je vizuelno potvrđeno sa Tornja, učenik kontrole letenja na poziciji izdaje instrukciju vazduhoplovu za neuspjelo prilaznje (GO AROUND). Vozilo nakon toga napušta pistu preko rulnice. Vazduhoplov se nakon neuspjelog prilaza priključuje desnom školskom krugu za stazu, te nakon toga izvršava uspješno slijetanje.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Sprovedena je istraga ovog događaja</p> <p>Zaključci sprovedene istrage:</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 5:20:10 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR informiše Operativni centar prometa aerodroma, da će vazduhoplov sletjeti za nekih 15 minuta na RWY.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:23:31 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR zatražio od vozila brzi pregled manevarskih površina, budući da je uočio ptice između dva TWY, na šta je vozač vozila odgovorio potvrdno.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:28:06 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR zatražio od vozila da napusti manevarske površine na poziciji TWY.</p> <p>Vozač vozila nije odgovorio na naredbu kontrolora, te je nastavio voženje pistom.</p> <p>U 05:28:34 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR, drugi put nastoji kontaktirati vozača vozila ali bezuspješno.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:28:36 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR uspostavio je kontakt sa pilotom vazduhoplova, te mu je izdao instrukciju da prijavi poziciju "FINAL RWY".</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u vremenskom razdoblju od 05:28:55 UTC do 05:29:26 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR tri puta bezuspješno pokušava stupiti u kontakt s vozilom.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:29:37 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR uspostavio kontakt s vozilom, te mu izdao naredbu da ODMAH napusti pistu na što je vozač vozila odgovorio potvrdno. U tom trenutku vozilo se kretalo pistom između dva TWY.</p> <p>Budući da vozač vozila nije postupio prema dokumentu "NAPUTAK O KRETANJU I KORIŠTENJU VOZILA NA AERODROMU, dio 8.2.2 Korištenje i rad sa radio stanicom", kontrolor na poziciji ADI/TWR izašao je na terasu kupole tornja te ALDIS lampom nastojao signalizirati vozilu da ODMAH napusti pistu, dok je šef smjene (SUP) pokušavao paljenjem i gašenjem svjetala ivice upozoriti da napusti pistu, budući da je vazduhoplov već bio u kratkom finalu za stazu.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:29:53 UTC, šef smjene (SUP) ponovo vozaču vozila izdaje naredbu da ODMH napusti pistu. U tom trenutku vozilo se kretalo pistom između dva TWY.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:30:07 UTC, kontrolor na poziciji ADI/TWR izdaje naredbu pilotu vazduhoplova "GO AROUND, I SAID "GO AROUND?? And JOINT RIGHT CIRCUIT TRAFFIC RWY, koju je izvršio pilot vazduhoplova bez odlaganja.</p>
---	--

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>Dana 13.09.2019. godine u 05:30:30 UTC šef smjene (SUP) informisao vozača vozila da je vazduhoplov otišao u "GO AROUND", budući da isti nisu napustili pistu na vrijeme.</p> <p>Dana 13.09.2019. godine u 05:35:12 UTC, vazduhoplov je sletio na aerodrom.</p> <p>Vozač vozila nije postupio prema dokumentu "NAPUTAK O KRETANJU I KORIŠTENJU VOZILA NA AERODROMU".</p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu događaja.</p> <p>O ovom događaju obavješteni su: Odsjek za aerodrome i Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>B2 prema RAT alatu EUROCONTROL-a</p> <p>Ovaj događaj je bitno uticao na bezbjednost letenja (Safety). Ovakva vrsta događaja dešava se često.</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Uputiti dopis aerodromu na kome se desio ovaj događaj, kako bi ih informisali o navedenom događaju.</p> <p>Navedeni događaj prezentovati na komitetu sigurnosti aerodroma, kako bi se naglasila obaveza postupanja u skladu sa dokumentom "NAPUTAK O KRETANJU I KORIŠTENJU VOZILA NA AERODROMU, dio 8.2.2 Korištenje i rad sa radio stanicom", te predložilo održavanje obuke za sve zaposlenike aerodroma, Granične policije i JPAKL-a koji se kreću po manevarskim površinama aerodroma.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	
<p>Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)</p>	

Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	